

Kostowski, Wojciech

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa w 1997 r. : Sprawozdanie z działalności Wydziałów : Wydział V Nauk Lekarskich : Wznowienie działalności Wydziału V Nauk Medycznych TNW

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 60, 111-113

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

też nad stosunkiem do członków Wydziału nagminnie nie uczestniczących w zebraniach.

Do sprawozdania załączono wspomnienie W. Kostowskiego o wznowieniu działalności Wydziału po 1981 r.

Wznowienie działalności Wydziału V Nauk Medycznych TNW

W okresie międzywojennym Towarzystwo Naukowe Warszawskie przeżywało rozkwit, liczba wydziałów wzrosła do pięciu a liczba członków Towarzystwa do niemal 300. Warto wspomnieć, że do Towarzystwa należały takie placówki jak, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego i Muzeum Archeologiczne im. Majewskiego. Podczas II wojny światowej dobytek Towarzystwa poszedł w rękę a po wojnie władze komunistyczne zaczęły stopniowo ograniczać jego działalność traktując je podobnie jak Polską Akademię Umiejętności jako instytucję obcą nowemu porządkowi. W roku 1952 Towarzystwo uległo likwidacji, a majątek jej przejęła Polska Akademia Nauk.

Towarzystwo wznowiło swoją działalność w roku 1980 dzięki inicjatywie dawnych członków TNW sprzed roku 1952, prof. Piotra Strebeyko i prof. Piotra Kubikowskiego. Właśnie w mieszkaniu prof. Kubikowskiego, przy ul. Kredytowej 7 odbyło się w dniu 23 listopada 1980 roku spotkanie ośmiu dawnych członków zwyczajnych, podczas którego przedyskutowano sprawę reaktywacji Towarzystwa. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich wydziałów dawnego Towarzystwa, a więc – poza wspomnianymi, prof., prof. Wiktor Kemula, Franciszek Krzysik, Stanisław Skorupka, Stanisław Feliksiak, Aleksander Gieysztor i Tadeusz Gorczyński. Obradom przewodniczył prof. Wiktor Kemula, członek dawnego zarządu. Postanowiono niezwłocznie podjąć kroki dla reaktywowania Towarzystwa. Kolejne zebranie odbyło się 30 listopada 1990 roku w Instytucie Historycznym U.W., w tym samym składzie. Uchwalono aby wystosować do władz administracyjnych i Prezydium PAN list w sprawie reaktywowania TNW. W dniu 6 maja 1981 r. odbyło się ogólne zebranie dawnych członków TNW, na którym wybrano tymczasowy zarząd w składzie: prof. prof. Kemula (prezes), Kubikowski, Gorczyński, Nowicki, Strebeyko (sekretarz), Skorupka, Zachwatowicz.

W tym czasie z ogólnej liczby 345 członków TNW z roku 1952 przy życiu pozostało 72 członków, w tym 29 zwyczajnych i 43 korespondentów. Nie było formalnych przeszkód ze wznowieniem działalności Towarzystwa zgodnie ze statutem, konieczny był jednak nabór nowych członków. W dniu 11 listopada 1981 roku odbyło się ogólne zebranie Administracyjne, na którym uwieczajnio 40 dawnych członków korespondentów na podstawie

dorobku naukowego. Umożliwiło to dalszy dwustopniowy nabór członków TNW. Statut Towarzystwa został zatwierdzony w początku grudnia 1981 r. i Towarzystwo zostało oficjalnie zarejestrowane pod numerem 1066. Miało w tym względzie wyraźnie większe szczęście niż Polska Akademia Umiejętności, której władze obawiały się tak dalece, że wznowienie działalności stało się jak wiadomo, możliwe dopiero po upadku systemu komunistycznego, w roku 1989.

Wydział V Nauk Lekarski sformowany został dzięki inicjatywie profesora Piotra Kubikowskiego, jednego z nielicznych żyjących w tym czasie dawnych członków tego wydziału (poza nim żył wówczas jeszcze prof. Jerzy Choróbski). Ja sam przyjęty zostałem do TNW w roku 1982 – na członka korespondenta. Cały Wydział V liczył wówczas tylko 16 członków – w tym 14 zwyczajnych: Choróbski, Czyżyk, Górnicki, Gruca (zmarł 3.06.1983), Januszewicz, Karczewski, Kozłowski, Kubikowski, Łapiński, Nielubowicz, Popielski, Rudowski, Szczygieł i Trzebski a ponadto 2 korespondentów: Z. Szreniawski i ja.

Wydarzenia stanu wojennego opóźniły i utrudniły rozwój Towarzystwa, nie zahamowały go jednak. Poszczególne wydziały, w tym V Nauk Lekarskich przygotowały listy kandydatów na przyszłych członków. W tym czasie dużą aktywność przejawiał Przewodniczący naszego Wydziału, prof. Kubikowski, który wystosował liczne listy do wielu potencjalnych kandydatów prosząc o przygotowanie stosownych materiałów potrzebnych do procedury przyjęcia do TNW. Zorganizował też wiele nieformalnych spotkań w swoim mieszkaniu, na których omawiano plany przyszłej działalności.

Początkowo funkcję Sekretarza pełnił prof. Szreniawski, po czym w związku z objęciem przez niego funkcji Dziekana na Wydziale Lekarskim A.M., od listopada 1983 funkcję tę powierzono mnie. Posiedzenie naukowe Wydziału odbywało się w bibliotece Zakładu Farmakologii A.M. przy Krakowskim Przedmieściu, a od roku 1983 w Pałacu Staszica. Pierwsze posiedzenia były poświęcone zagadnieniom bardziej ogólnym, takim jak historia Towarzystwa, fizjologia i logika medycyny.

Jedno z pierwszych, 2 czerwca 1983 dotyczyło działalności lekarzy w Królewskim Towarzystwie Warszawskim Przyjaciół Nauk w latach 1800–1832 (dr Teresa Ostrowska UW). Dużym wydarzeniem było posiedzenie naukowe w dniu 2 maja 1983 r., na którym prof. Klemens Szaniawski wygłosił odczyt – *Logika i Medycyna*. „Medycyna jest czymś więcej niż tylko jedną z nauk przyrodniczych” stwierdził Profesor. „Służy ona, przez działania praktyczne realizacji wartości innych niż czysto poznawcze. Czy

istnieje logika działania celowego? W pewnej mierze tak, w postaci teorii podejmowania decyzji. Złudzeniem byłoby jednak oczekiwać, iż zwolni ona lekarza uczonego czy też praktyka, od tego co w decyzji najtrudniejsze: od rozstrzygnięcia konfliktu wartości oraz od podejmowania ryzyka”.

W roku 1983 Wydział rozrósł się, przyjęto 20 nowych członków zwyczajnych i korespondentów, w tym naukowców i lekarzy tej miary jak prof. Tadeusz Orłowski, Janusz Jeljaszewicz, Adam Nowosławski, Stefan Wesołowski, Stefan Kruś, Mirosław Mossakowski, Stanisław Biniecki, Tadeusz Chruściel.

W roku 1984 odbyło się 5 posiedzeń naukowych Wydziału. Działalność Wydziału i aktywność stopniowo wzrastały i na ogólnym zebraniu naukowym Towarzystwa w dniu 14 listopada 1984 r. profesorowie Włodzimierz Kuryłowicz i Jan Kopczyński przedstawili odczyt *Choroby cywilizacyjne wczoraj, dziś i jutro*.

Wojciech Kostowski

WYDZIAŁ VI NAUK TECHNICZNYCH

Przewodniczący: Maciej Szafarczyk

Sekretarz: Jan Zabrodzki

Przewodniczący: Sekcji Nauk Rolniczych: Roman Starck

Sekretarz Sekcji Nauk Rolniczych: Zygmunt Brogowski

Skład osobowy Wydziału: członkowie zwyczajni 52, w tym seniorzy 23
Członkowie korespondenci 22, w tym seniorzy 3.

Sekcja Nauk Rolniczych: członkowie zwyczajni 16, w tym seniorzy 8
Członkowie korespondenci 8, w tym seniorzy 1.

W roku sprawozdawczym zostali przyjęci następujący członkowie korespondenci: Wacław Jakubowski, Zdzisław Jankiewicz, Andrzej Jeleński, Krzysztof Kurzydłowski oraz następujący członkowie zwyczajni: Wojciech Gasparski, Krzysztof Marciniak, Tadeusz Rychter.

W czasie trwania kadencji zmarli następujący członkowie: Tadeusz Koter, Adam Smoliński, Henryk Stomatello, Karol Wajs

Zebrania naukowe Wydziału

16 I – Maciej W. Grabski: *Kilka słów o Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej*.

20 III – Adam Morecki: *Mikrorobotyka - mili, mikro i nanomechanizmy, roboty, manipulatory i maszyny kroczące*.